

Gevelrenovatie met Prefab : van techniek tot comfort

➤ 24 oktober 2019
Edubuild Summit

Els Vanden Berghe
els.vandenberghe@abo-group.eu

KENNISPLATFORM
ENERGIENEUTRAAL
BOUWEN

1. Aanleiding en obstakel

Om de Europese energie-efficiëntiedoelstellingen van 2030-2050 te halen dient de renovatiegraad van ons energieverblindend gebouwenpatrimonium dringend aangezwengeld te worden.

De huidige renovatiegraad van 1 à 2% is veel te laag.

Ofwel wordt alles afgebroken en vernieuwbouwd, ofwel renoveren we wat structureel nog gezond is.

Eigenaars verbouwen niet :

- Er is geen economische winst
- Het is te duur
- Het gebouw is in gebruik
- Er is geen masterplan
- Focus ligt bij reparaties

Langer wachten leidt echter tot steeds meer kosten

MORE

LESS

Sterk verouderd scholenpatrimonium heeft dringend nood aan :

- een drastische vermindering van het energiegebruik voor verwarming en koeling (hoezo koeling?)
- terwijl comfortabele en gezonde leef- en werkomstandigheden worden gecreëerd voor leerlingen en leerkrachten (zet je even een raam open?)
- maar waarbij het normale schools functioneren niet wordt gehinderd (dan maar snel even in de grote vakantie...)
- dit alles met inachtnaeme van de huidige tendens naar circulair en ecologisch bouwen (klimaatbewust bouwen en verbouwen)
- en uiteraard met een miniem budget (liefst nog uitgesmeerd over een paar jaren door de veel te kleine subsidieschijven)
- Het moet trouwens ook nog allemaal passen in het renovatiemasterplan van de school (dat...hebben we nog niet...)

Sterk verouderd scholenpatrimonium kan baat hebben bij :

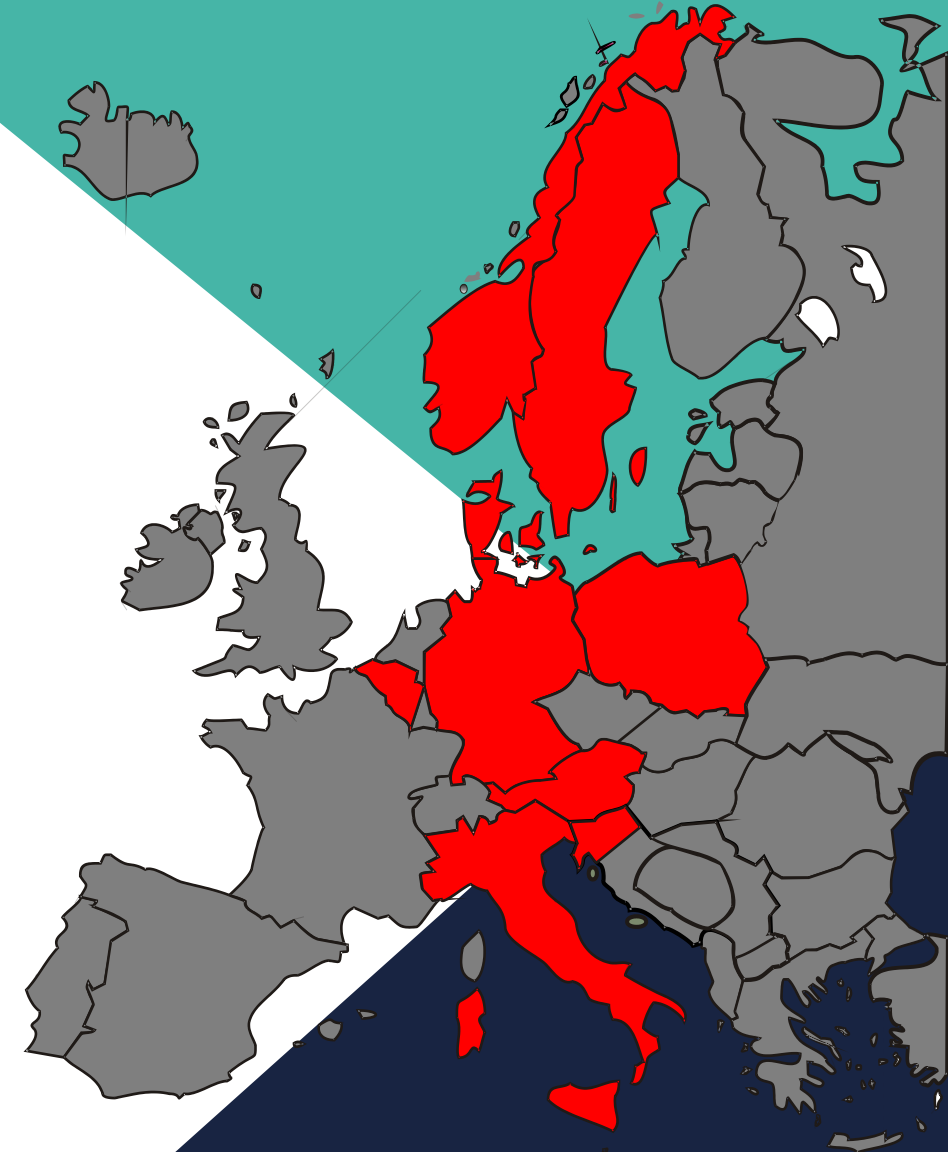
- › Snelle en klimaatverantwoorde technologieën zoals geprefabriceerde houtskeletelementen met ecologische isolatie met integratie van de nodige technieken zoals intelligente ventilatie, verwarming en koeling, ingebouwde buitenzonwering, om onnodig storend breek- en verbouwwerk binnen te vermijden lijken het ideale antwoord.

Foto : renewschool

2. Renewschool

- EU onderzoeksproject
- 13 partners
- 9 landen
- afgerond 2016
- <https://www.renew-school.eu/en/home/>

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

**Sustainable school building renovation towards
passive or energy-plus buildings, promoting
timber prefabrication, indoor environment
quality and active use of renewables**

Filmpje : <https://youtu.be/R6rGgdxMSOU>

IEE/13/786 SI2-675580, from 1st March 2014 to 28th Febr. 2017

Effective: December 2014

Schoolgebouwen, gebouwd tussen 1950 en 1980 met:

- Een hoog energieverbruik
- Slechte binnenlucht- en lichtkwaliteit

Focus op een typologie met een hoog architecturaal potentieel voor het gebruik van prefabelementen.

Nodige technologie

- **Houtskelet prefabelementen (mogelijkheid tot geïntegreerde technieken)**
- **Ventilatie (binnenluchtkwaliteit)**
- **Intelligente sturing van Zon/Licht/Schaduw**
- **Hernieuwbare energie**

... al deze technieken geïntegreerd in uitgebreide concepten

Realisaties

Source: arch+more, AEE INTEC

Realisaties

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Realisaties

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Realisaties

installatie

... snel gerealiseerd!

installatie

... snel gerealiseerd!

**Schoolbesturen en
financierders hebben
advies nodig over
kwalitatieve en financieel
uitgebalanceerde
maatregelen.**

grootste motivatie

.. is het comfort van de gebruiker!

**Een passiefstandaard
kan bereikt worden met
prefab gevelrenovatie**

**Ventilatiekanalen en
zonwering gemakkelijk te
integreren in de houten
caissons.**

**Integratie van andere
technieken in dat
stadium niet onderzocht**

3. Intellovate

- Haalbaarheidsstudie
- Flux50, speerpuntcluster Energie
- 4 partners
- Vlaanderen
- afgerond 2020
- <https://www.intellovate.solutions//>
- <https://flux50.com/>

Intellovate

Customer Focused
Renovation Boost
of Large Offices

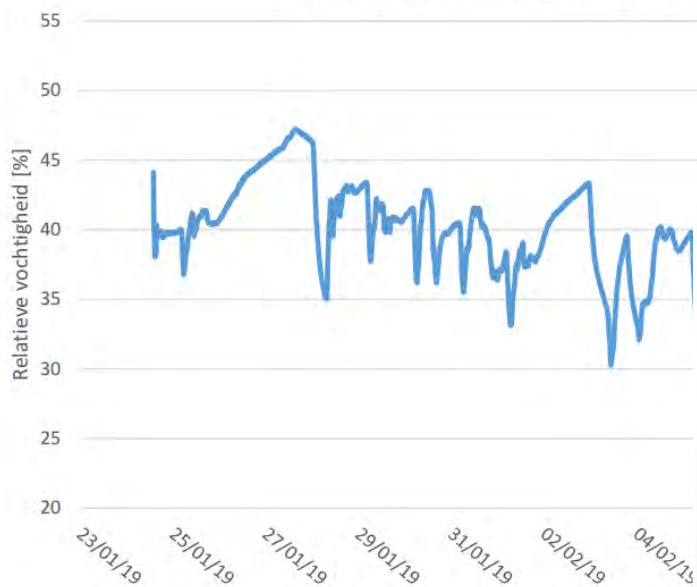
Doelstelling

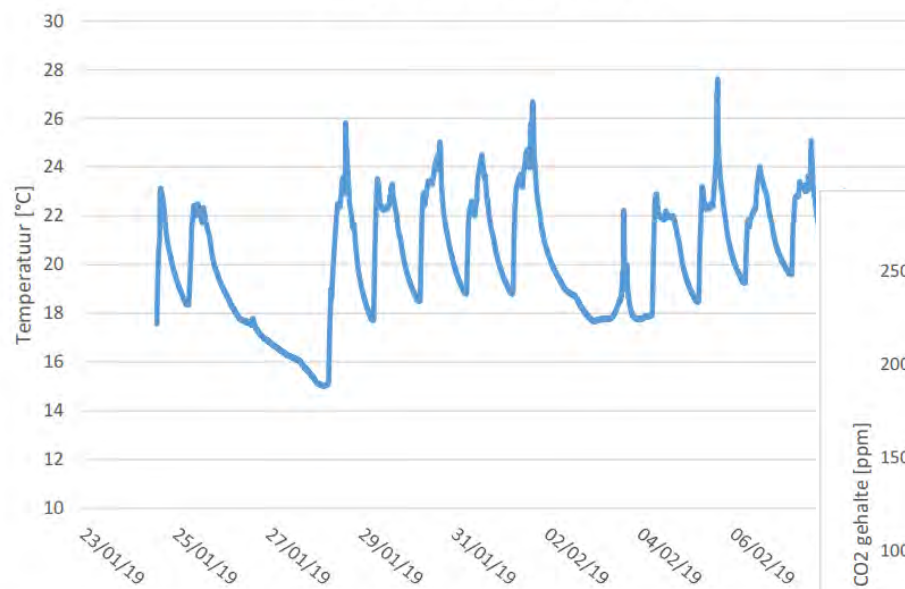
- ▶ De technische en financiële haalbaarheid bepalen van
- ▶ De energetische renovatie van oudere gebouwen met een minimale hinder voor de gebruiker en een maximaal comfortbereik,
- ▶ **Met gebruik van geprefabriceerde houten ‘caissons’**, gevuld met isolatie waarbij de technieken zoals ventilatie, verwarming en koeling en (gestuurde) buitenzonwering worden ingebouwd.

Meten is weten : binnenluchtkwaliteit

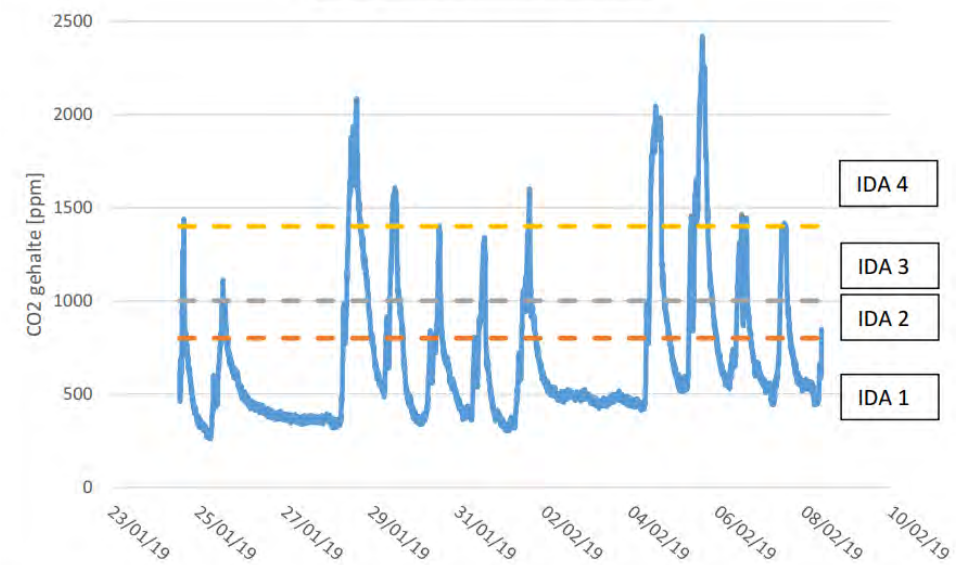
Relatieve vochtigheid Unit ALFA 501

Temperatuur Unit BETA 504

CO2 Cel C (coördinatie) 102

Meten is weten : comfort survey

TEVREDENHEID KANTOOR INTELLOVATE - BEVRAGING GEBRUIKERS

Datum: 24-1-2019
Verwerking door: DG

Gekleurde namen (7):
plaatsing meters

Locatie	Naam	Gunther	Ilse	Ineke	Jessica M	Jeugd & gezin	Kris C	Maika E	Natalia R	onthaal	Sabien	Sarah C	Sarie DV	Systeembeheer	Slachtofferonthaal	Sven VDM	Thierry S	BW	CRIM	Willy V	Wim V
Lokaaln	13	300	311	500	401	/		504a	302	onthaal	/	504	505	101	15	315	504a	305	213=>217	501a	107
werkplek	privaat	privaat	privaat	gedeeld	gedeeld	landschap	gedeeld	privaat	gedeeld	gedeeld	gedeeld	gedeeld	gedeeld	gedeeld	privaat	cub/laag	gedeeld	landschap	landschap	gedeeld	privaat
niveau	0	3	3	5	4	5	5	3	0	3	5	5	1	0	3	5	3	2	5	1	
Orientatie	Z - ZW	E	W	SW	E	S - SE	E		E	E	E (lift?Parking)	W	O	SW	S	W		SW	E	W	

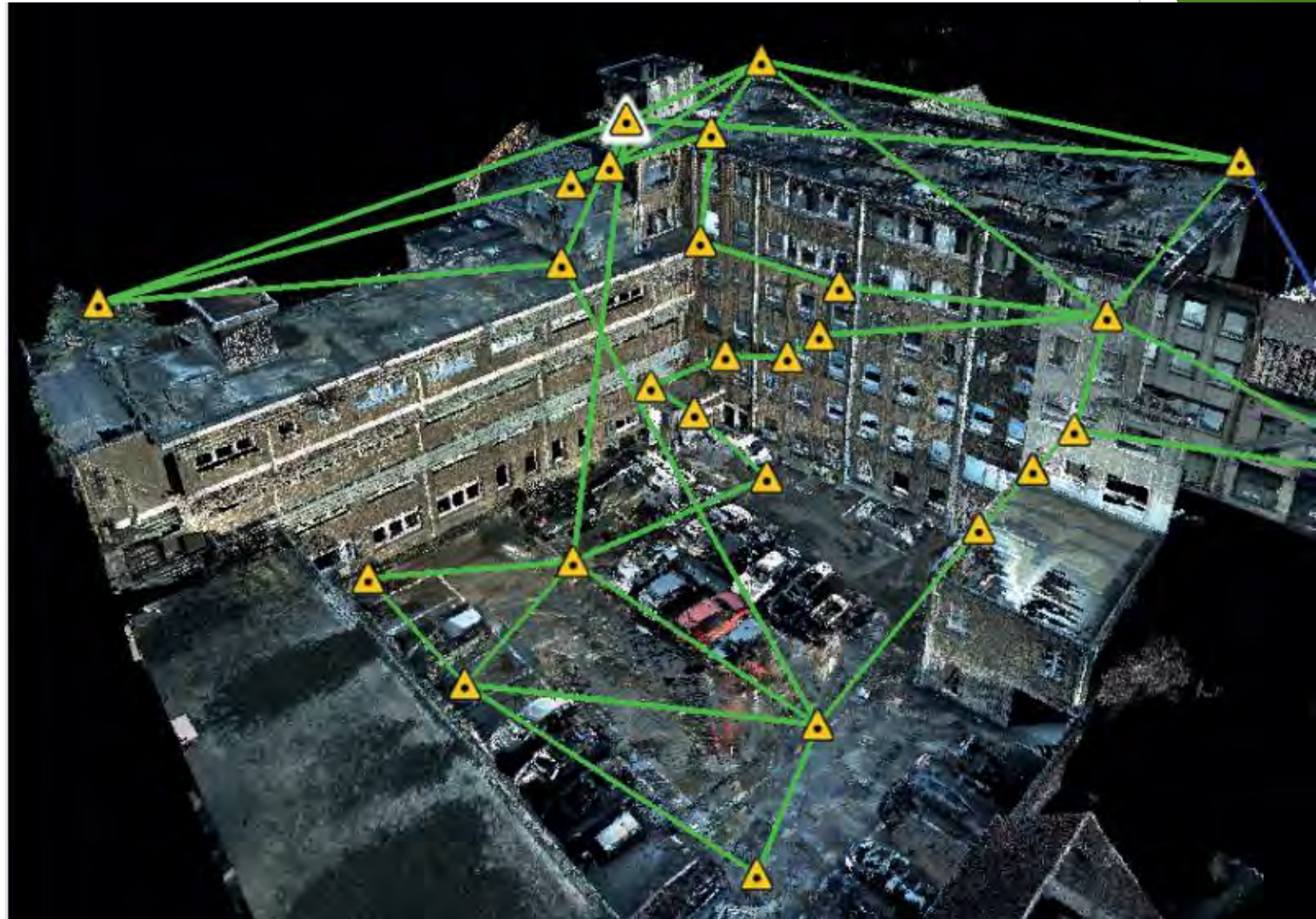
Layout werkplek	
-----------------	--

Kantooruitrusting	Comfort	
	Instelbaarheid	
	Hulp/belemmering	

Thermisch comfort	T°C	
	Globaal	
	Commentaar	Te warm 2-5h Tocht aan ramen Te droog invallende zon
		Defecte lamellen

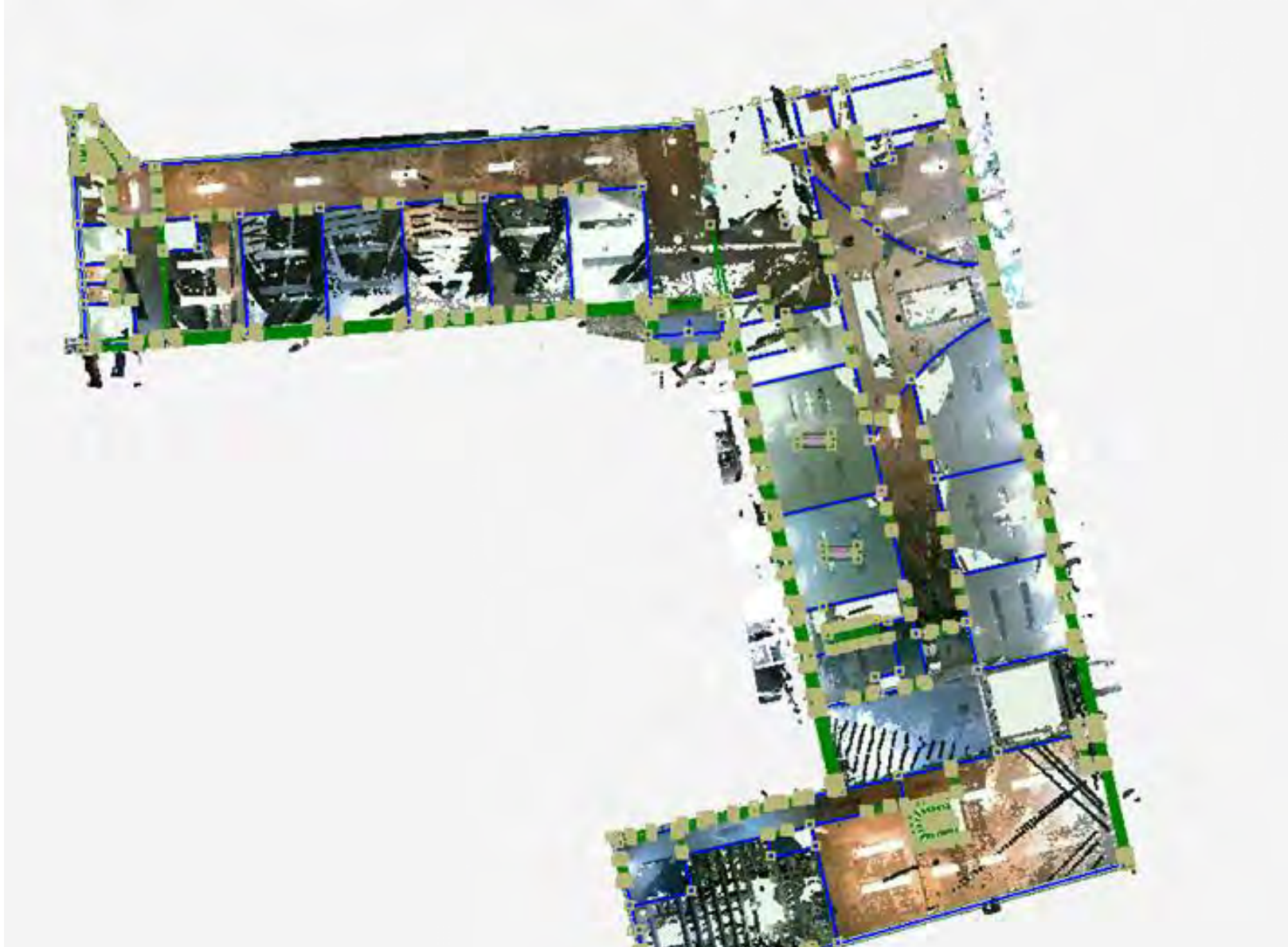
Luchtkwaliteit	Hoe tevreden?	
	Hulp / belemmering	
	Stoffige lucht	
	Onzuivere lucht	
	Geurprobleem /	cp/vl cp/vl / cp/op cp/m/op kl m/op cp/m/bb v/m v v/bb cp t t/c/v/m/op op

Meten is weten : scan to BIM

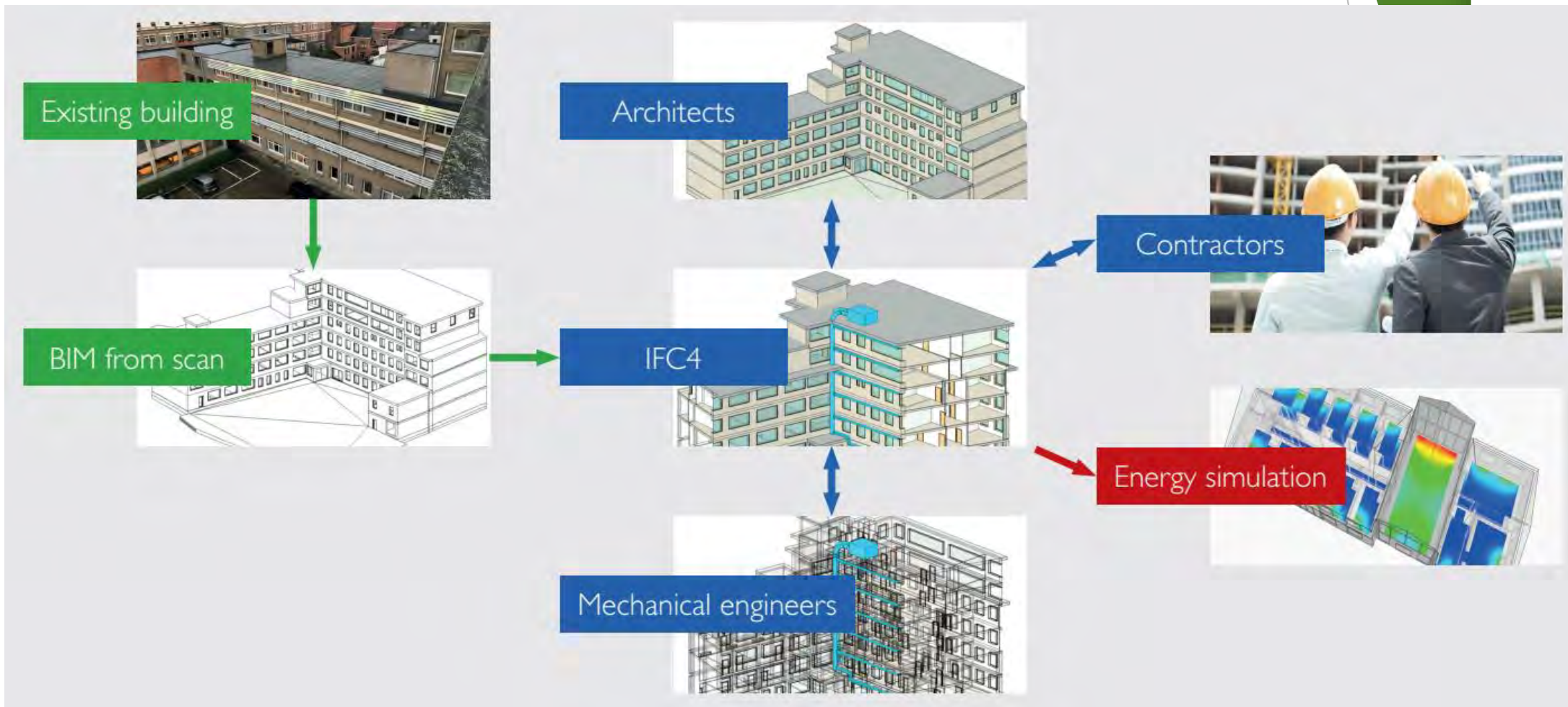
Meten is weten : scan to BIM

Technische vooronderzoek

Voorcalculaties en simulaties

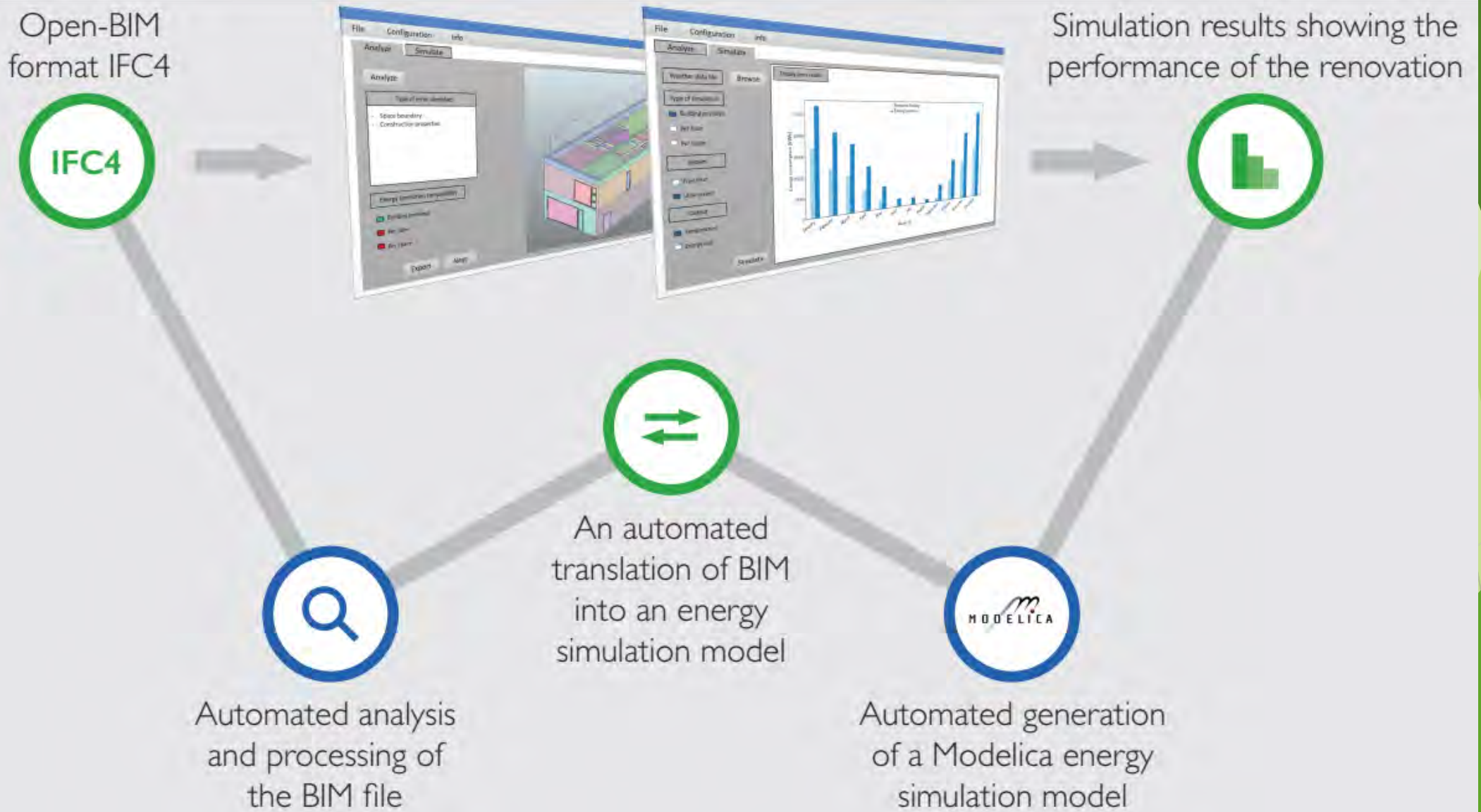

■ Use of "scan to BIM" technology to recreate a BIM of an existing building

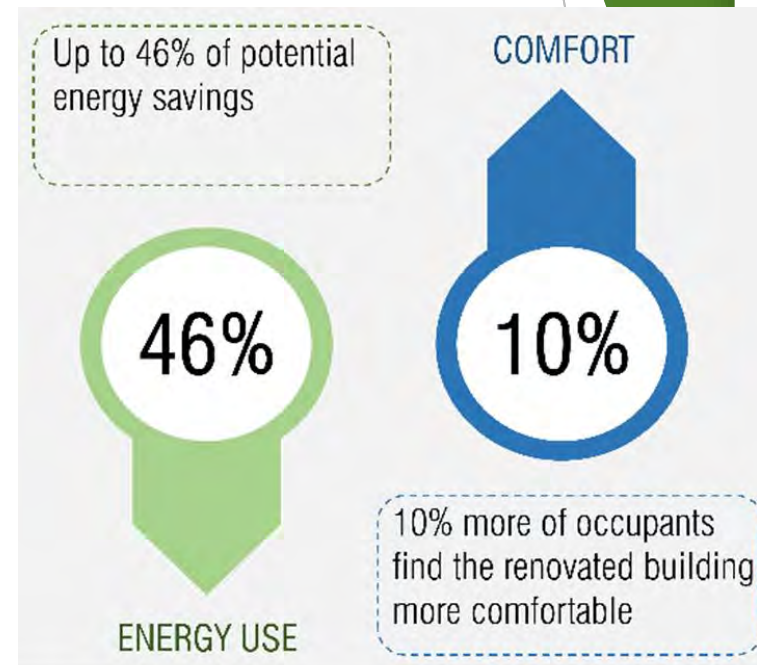
■ IFC4 as a common data exchange format between the different parties

■ Development and use of a tool that automates energy simulation from IFC4

Voorcalculaties en simulaties

Voorcalculaties en simulaties

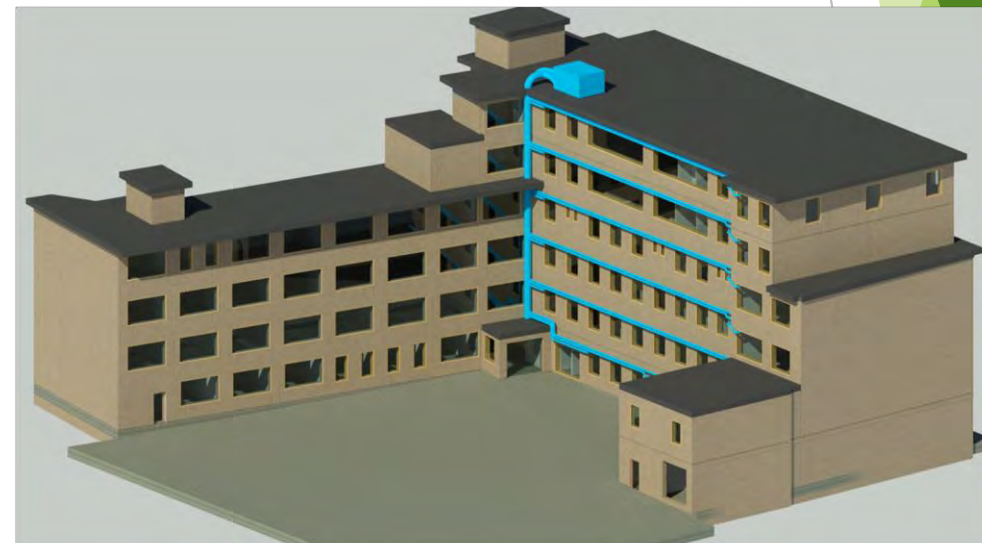
Definition	Values
Average energy saved	11 Mwh
Maximum energy saved (during winter months)	21 Mwh
Percentage of energy saving during winter period	40 %
Percentage of yearly energy saving	46 %

Voorcalculaties en simulaties

General view of the building

Initial

With system

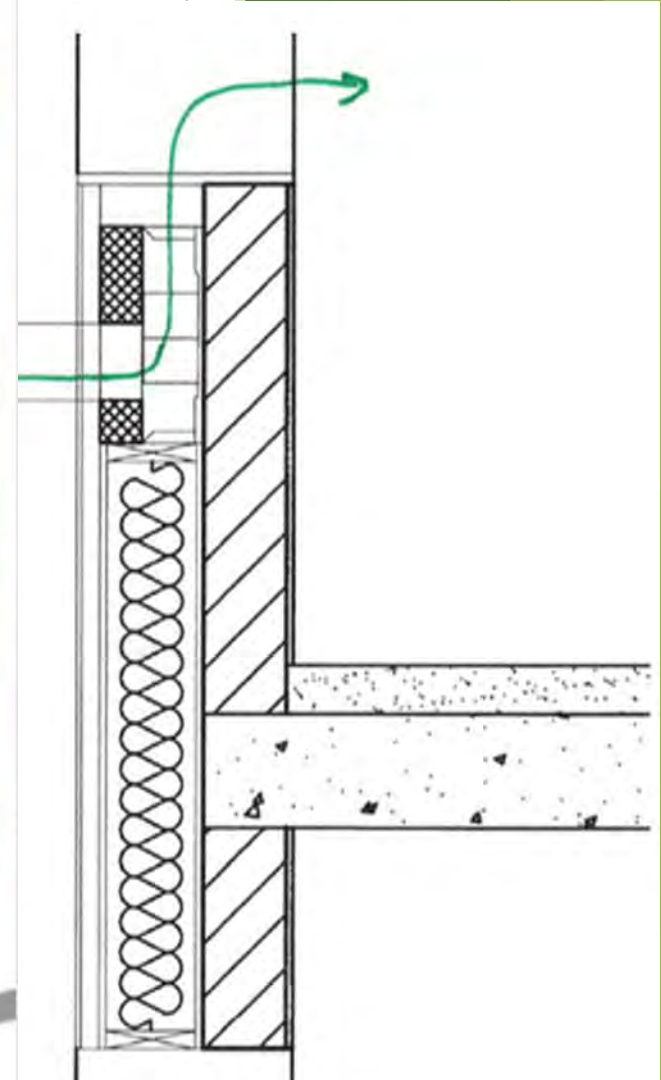
Economische haalbaarheid

- ▶ Kostprijs
- ▶ Economische winst door tijdsinst/minimale werftijd
- ▶ Economische winst doordat het gebouw in functie blijft
- ▶ Comfortwinst
- ▶ Investeringswaarde van de gebouwen
- ▶ Energiebesparing in voornamelijk verwarming en koeling, extra energiegebruik door ventilatie (als die er al niet was)
- ▶ Voor de aannemer is ook de afhankelijkheid van het weer vaak een economische verliesfactor

Voorontwerp

Technisch ontwerp
en simulaties
gebeuren simultaan
met het
opbouwen van de
prefabelementen

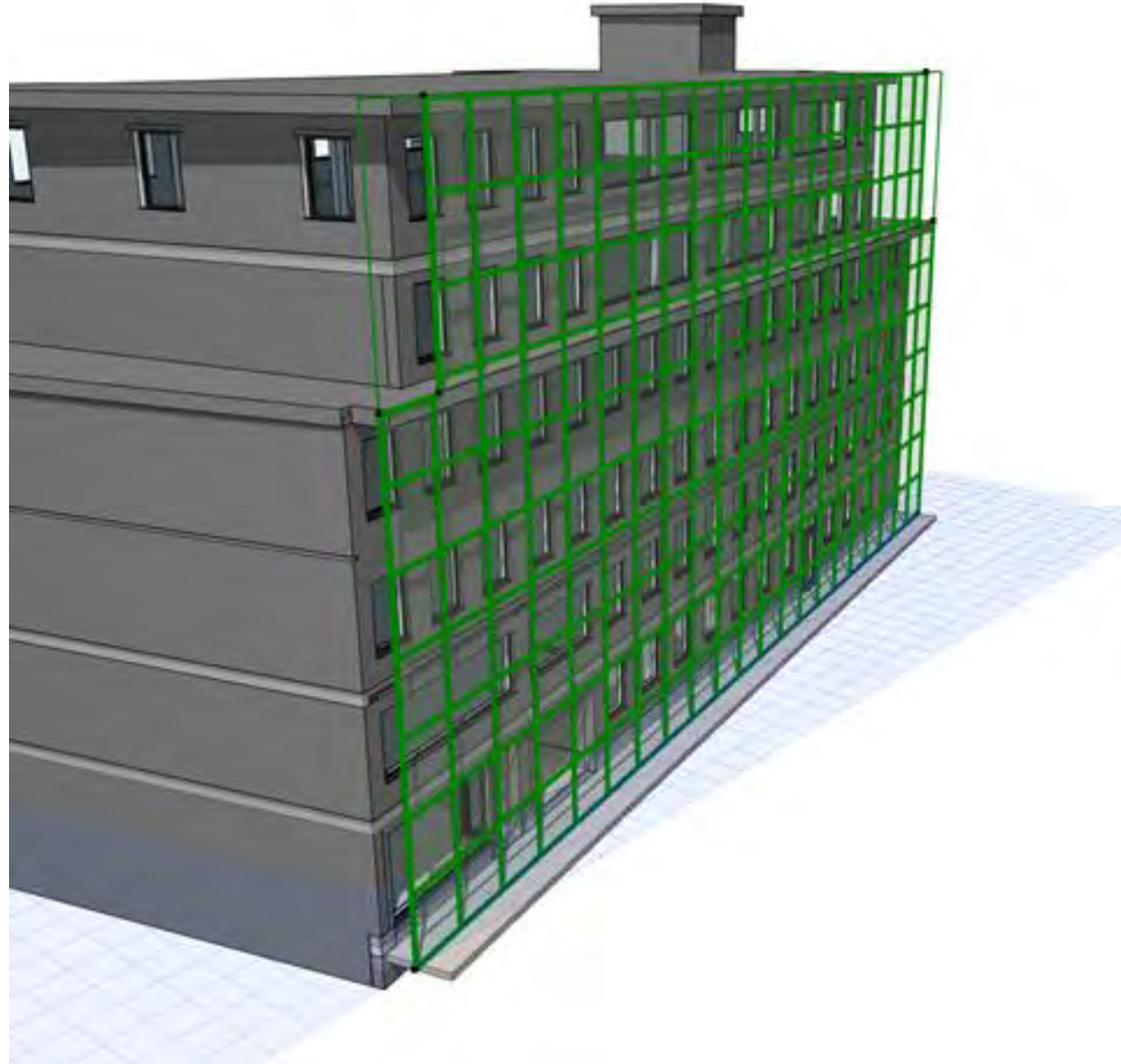
Flux50HBC.2018.0423 - Intellovate

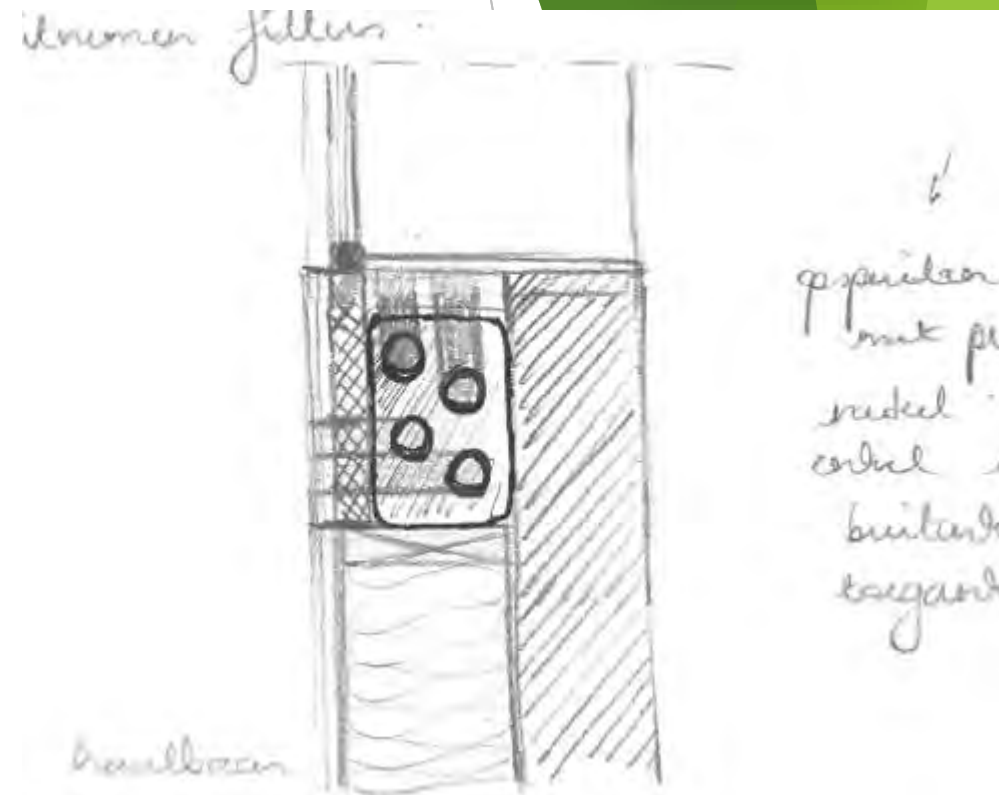
Voorontwerp

Technisch ontwerp
en simulaties
gebeuren simultaan
met het
opbouwen van de
prefabelementen

Voorontwerp

Technisch ontwerp
en simulaties
gebeuren simultaan
met het
opbouwen van de
prefabelementen

4. Lessons learned

- Economische haalbaarheid belangrijker dan pure kostprijs : meerdere factoren spelen hier mee
- Aanzienlijke energiebesparing
- Aanzienlijke comfortverhoging
- Hogere kostprijs in fabricage in sommige gevallen
- Afwerkingsmogelijkheden legio
- Snellere plaatsing
- Minder afhankelijk van het weer
- Lagere kostprijs in werftijd
- ‘nieuw’ gebouw
- Minimum aan hinder voor de gebruiker
- Gebouwen moeten architecturaal ‘gepast’ zijn
- Technische haalbaarheid ingebouwde technieken en dit zonder inboeten op de isolatiewaarde van het gebouw is niet overal mogelijk.

